

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДЕПАРТАМЕНТ ПЕРСОНАЛУ, ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ
ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з проведення творчого конкурсу
у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання
Міністерства внутрішніх справ України**

Київ – 2017

I. Загальні положення

1. Методичні рекомендації визначають порядок організації та проведення творчого конкурсу у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських за державним замовленням (далі – ВНЗ).

2. При вступі на основі повної загальної середньої освіти до ВНЗ для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями: 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність», 125 «Кібербезпека» та 053 «Психологія» кандидат на навчання повинен пройти творчий конкурс, який є третім конкурсним предметом.

3. Творчий конкурс передбачає виконання вступником екзаменаційної роботи, яка складається з двох блоків питань Рекомендованого переліку та ситуаційних завдань, що формуються за таким принципом:

перший блок «Майбутня професія – поліцейський» – із Рекомендованого переліку питань щодо основних завдань, принципів функціонування, структури Національної поліції України;

другий блок «Основи права», «Інформатика», «Психологія» – залежно від майбутньої спеціалізації;

ситуаційні завдання з «Основ правознавства», «Інформатики», «Психології» – залежно від майбутньої спеціалізації.

II. Мета та завдання проведення творчого конкурсу

1. Мета проведення творчого конкурсу – визначення рівня професійної компетентності, спроможності вступника до нестандартного мислення та виявлення його реальної мотивації і професійної орієнтації, особистісних здібностей, що дозволяють успішно оволодіти навичками, яких потребує професійна діяльність за обраною спеціальністю.

2. Завдання проведення творчого конкурсу:

- виявити ступінь усвідомлення майбутньої професії вступника та його професійного самовизначення;

- оцінити загальний культурний рівень вступника;

- визначити вміння вступника орієнтуватися в сучасних реаліях суспільства;

- оцінити рівень аналітичних здібностей вступника, можливість мислити нестандартно та швидко приймати рішення для виконання професійних завдань;

- визначити рівень підготовленості вступника, вміння чітко формулювати думки і стилістично грамотно їх викладати;

III. Проведення творчого конкурсу

1. Творчий конкурс із кандидатами на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями: 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність», 125 «Кібербезпека» та 053 «Психологія» проводиться на підставі Рекомендованого переліку питань та ситуаційних завдань для проведення творчого конкурсу при вступі до вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (додаток 1), що погоджується з Національною поліцією України, затверджується керівництвом МВС України та розміщується на веб-сайтах ВНЗ.

2. Творчий конкурс проводиться комісією, до складу якої входять науково-педагогічні працівники ВНЗ, представники Національної поліції (за погодженням), у тому числі Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України, громадських організацій (за їх згодою). Робота комісії забезпечується за наявності не менше 2/3 від її визначеного складу.

Творчий конкурс проводиться в усній формі з кожним окремо вступником не менш ніж чотирма членами комісії, створеної ВНЗ.

3. Комісія з проведення творчого конкурсу складає необхідні екзаменаційні матеріали: пояснювальні записки до ситуаційних завдань, списки рекомендованої літератури тощо. Завдання розробляються не менш ніж у п'яти варіантах.

4. Під час проведення творчого конкурсу має бути забезпечено спокійну й доброзичливу атмосферу, а вступникам надано можливість самостійно, найбільш повно виявити рівень своїх знань й умінь.

5. Сторонні особи без дозволу комісії не допускаються до приміщень, в яких проводиться творчий конкурс.

6. Під час проведення творчого конкурсу комісія може проводити відеозйомку.

7. Для проведення творчого конкурсу вступнику пропонується два питання з Рекомендованого переліку та ситуаційне завдання. На підготовку до відповіді надається 20 хвилин.

8. До аркуша усної відповіді кандидат на навчання записує питання і короткий зміст відповіді. Після закінчення творчого конкурсу листок усної відповіді підписують кандидат та члени комісії. Аркуш усної відповіді вступник заповнює особисто.

9. Під час проведення творчого конкурсу не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими

матеріалами, якщо це не передбачено рішенням комісії. У разі використання вступником під час екзаменаційної роботи сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, в якому члени комісії з проведення творчого конкурсу зазначають причину відсторонення та час.

10. Вступники, які не з'явилися на творчий конкурс без поважних причин у визначений розкладом час, не допускаються до участі в конкурсі. За наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники допускаються до складання пропущеного творчого конкурсу з дозволу Приймальної комісії в межах встановлених термінів і розкладу проведення вступних іспитів.

11. Перескладання творчого конкурсу не допускається. Вступники, знання яких було оцінено нижче, ніж визначена комісією та Правилами прийому кількість балів, що необхідна для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання за спеціальними умовами, не допускаються до подальшого складання вступних іспитів та участі в конкурсі.

IV. Критерії оцінювання результатів творчого конкурсу

1. Підсумкова оцінка за кожний окремий блок питань із Рекомендованого переліку (перший чи другий), а також ситуаційне завдання розраховується як середнє арифметичне оцінок, виставлених кожним членом комісії в межах від 100 до 200 балів.

2. Загальний бал за творчий конкурс розраховується як середнє арифметичне підсумкових оцінок, виставлених членами комісії за два блоки питань із Рекомендованого переліку та оцінки за вирішення ситуаційного завдання.

3. Одержаний під час творчого конкурсу загальний бал вноситься до відомості.

4. Загальний бал множиться на відповідний ваговий коефіцієнт і враховується при розрахунку конкурсного балу вступника. Прохідний бал становить 100 балів.

При цьому до 0,50 бала округлюються в менший бік, а з 0,51 – у більший.

5. Кандидати на навчання, знання яких за результатами творчого конкурсу оцінено нижче 100 балів, не допускаються до подальшої участі в конкурсному доборі.

Оцінка	Критерії оцінювання
190–200 балів (відмінно)	Ставиться за повні знання матеріалу у встановленому обсязі, уміння правильно та швидко вирішувати теоретичні питання та ситуаційні завдання. Вступник володіє глибокими знаннями, здатний застосовувати їх у нестандартних ситуаціях, критично оцінює окремі факти, явища та ідеї, надає достатньо аргументовану відповідь на поставлені питання, демонструє знання нормативних актів із тематики, що пропонується до творчого конкурсу, розуміння майбутньої фахової та своєї відповідальності, бажання й готовність працювати в складних умовах, захищати права та свободи громадян.
189–141 бал (добре)	Ставиться за вияв вступником повних знань, успішне вирішення теоретичних питань та ситуативних завдань. Вступник вільно володіє матеріалом, намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації, надає повну відповідь на поставлені питання, демонструє засвоєння основних нормативних актів із тематики, запропонованої для творчого конкурсу, розуміння майбутньої фахової та своєї відповідальності, бажання та готовність працювати в складних умовах, захищати права і свободи громадян. Але у відповіді вступника наявні незначні помилки.
140–100 балів (задовільно)	Ставиться за вияв знань основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої професійної діяльності, поверхову обізнаність у нормативних актах із тематики, запропонованої для творчого конкурсу, недостатнє розуміння майбутньої професії та своєї відповідальності як майбутнього поліцейського. Відповідь вступника правильна, але недостатньо осмислена. У відповіді наявні значні помилки.
99–0 балів (незадовільно)	Ставиться за недостатній для подальшого навчання і майбутньої професійної діяльності вияв знань під час відтворення основного матеріалу, допущення принципів помилок у вирішенні теоретичних питань та ситуативних завдань. Вступник фрагментарно відтворює незначну частину матеріалу, не може зрозуміло сформулювати відповіді на поставлені питання, не усвідомлює своєї ролі й відповідальності, яких вимагатиме професійна діяльність за обраною спеціальністю.

V. Право на апеляцію за результатами творчого конкурсу

1. Апеляції на результати творчого конкурсу розглядає апеляційна комісія, затверджена наказом ректора ВНЗ, у складі голови комісії та двох науково-педагогічних (педагогічних) працівників з урахуванням вимог Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.10.2015 р. № 1085, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.11.2015 р. № 1353/27798.

2. Право подати письмову апеляційну заяву на ім'я голови апеляційної комісії про незгоду з оцінкою, отриманою за результатами творчого конкурсу (далі – апеляцію), мають особи, які склали творчий конкурс.

3. Вступник, який претендує на перегляд оцінки, отриманої на творчому конкурсі, повинен надати документ, що посвідчує його особу.

4. Апеляції на результати проведення творчого конкурсу повинні подаватись до апеляційної комісії особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів цього конкурсу.

5. Пропущення терміну подачі апеляційної заяви є підставою для відмови в її задоволенні.

6. Апеляція розглядається, як правило, у присутності вступника. Відсутність вступника на засіданні апеляційної комісії не є перешкодою для розгляду апеляції.

7. Вступники запрошуються на засідання апеляційної комісії по одному. Вони отримують пояснення щодо помилок і зауважень, отриманих на творчому конкурсі.

8. На засіданні апеляційної комісії можуть бути присутніми голова відповідної комісії та (або) його заступники в якості експертів. Вони мають право давати обґрунтовані пояснення вступнику та членам апеляційної комісії щодо відповідності виставлених балів затвердженим критеріям оцінювання.

9. Додаткове опитування вступників членами апеляційної комісії під час проведення апеляції не допускається.

10. За результатами розгляду апеляції виносяться рішення апеляційної комісії щодо оцінки за результатами творчого конкурсу, про що складається протокол. Протокол складає секретар апеляційної комісії, у якому записує всі зауваження членів комісії та висновки. За необхідності зміни оцінки відповідне рішення вноситься до протоколу.

11. Розгляд кожної апеляції проводиться, якщо на засіданні апеляційної комісії присутні не менше 2/3 її членів. Засідання апеляційної комісії оформлюється відповідним протоколом.

12. За наслідками розгляду апеляції апеляційна комісія має право ухвалити одне з двох рішень:

- «попередня оцінка творчого конкурсу відповідає рівню і якості виконаної роботи та не змінюється»;

- «попередня оцінка творчого конкурсу не відповідає рівню і якості виконаної роботи та збільшується на визначену комісією кількість балів» (зазначається нова оцінка відповідно до ухваленої системи оцінки результатів творчого конкурсу).

13. Якщо за наслідками розгляду апеляції апеляційна комісія ухвалює рішення про зміну попередніх результатів творчого конкурсу, нова оцінка знань вступника виставляється цифрою та прописом спочатку в протоколі апеляційної комісії, а потім вносяться відповідні зміни до екзаменаційної відомості та екзаменаційного листа. Кожну нову оцінку (бал) творчого конкурсу, як в екзаменаційній відомості, так і в екзаменаційному листі, підписує голова апеляційної комісії.

14. Вступнику, апеляція якого розглядається, пропонується підписати протокол апеляційної комісії та зазначити в ньому про свою згоду або незгоду з рішенням комісії.

15. Протокол апеляційної комісії підписують голова та присутні члени комісії.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК
питань та ситуаційних завдань для проведення творчого конкурсу
при вступі до вищих навчальних закладів із специфічними
умовами навчання

I. Питання до першого блоку, що формуються з Рекомендованого переліку
питань для всіх спеціальностей:
«Майбутня професія – поліцейський»

1. Поняття Національної поліції України.
2. Завдання Національної поліції України.
3. Принципи діяльності Національної поліції України.
4. Які органи складають систему Національної поліції України?
5. Які органи та підрозділи функціонують у складі поліції?
6. Хто такий поліцейський?
7. Повноваження Національної поліції України.
8. Види відповідальності поліцейських.
9. Зміст терміна «поліцейські послуги».
10. Критерії оцінки ефективності діяльності органів і підрозділів поліції.
11. Коли було ухвалено Закон України «Про Національну поліцію»?
12. Хто здійснює безпосереднє керівництво поліцією?
13. Основні обов'язки поліцейського.
14. Порядок приймання на службу до органів поліції.
15. Види відпусток, які надаються поліцейському.
16. Види та підстави звільнення зі служби в поліції.
17. Що таке однострій поліцейських?
18. Хто за загальним правилом може бути прийнятий на службу в поліцію?
19. Якими видами діяльності не може займатися поліцейський під час проходження служби?
20. Поняття та види поліцейських заходів.
21. Зміст терміна «поліцейське піклування».
22. Превентивні поліцейські заходи.
23. Поліцейські заходи примусу.
24. Правила застосування поліцейським вогнепальної зброї.
25. Чому поліція повинна захищати права людини? І яким чином це здійснюється?
26. Які законні дії поліцейських можна розцінювати як обмеження права на свободу та особисту недоторканність?
27. Що повинен повідомити поліцейський особі одразу після її затримання?

28. Які завдання виконують поліцейські при введенні надзвичайного стану?

29. Основні форми реалізації громадського контролю за професійною діяльністю працівників органів поліції України.

30. Види контролю за дотриманням законності в професійній діяльності органів поліції.

31. Функції якого органу поліції безпосередньо пов'язані із забезпеченням публічного порядку та безпеки?

32. Зміст якого принципу діяльності поліції з охорони публічного порядку і забезпечення публічної безпеки повинен ґрунтуватися на суворому дотриманні законів?

33. Як працівники поліції зобов'язані ставитись до правопорушників у разі неправомірної поведінки з їх боку?

34. Що є змістом принципу політичної нейтральності поліцейської діяльності?

35. Які існують форми та методи участі громадськості в охороні публічного порядку?

36. Який документ відіграє фундаментальну роль у правовому регулюванні діяльності органів поліції?

37. У чому полягає мета атестування поліцейських?

38. У яких випадках поліції (поліцейському) заборонено застосовувати водомети?

39. Де утворюються територіальні органи поліції?

40. Хто спрямовує та координує діяльність поліції?

41. Чи є обов'язковим тестування на поліграфі під час прийому громадянина на службу в поліцію?

42. Що зобов'язаний мати при собі поліцейський, який виконує функції в цивільному одязі?

43. Що є підставою для порушення справи про адміністративне правопорушення?

44. Основні вимоги до поведінки поліцейського.

45. Що заборонено поліцейському під час виконання службових обов'язків?

46. Яким чином керівник органу (підрозділу) поліції зобов'язаний запобігати виявам неетичної поведінки своїх підлеглих поліцейських?

47. Дії керівника органу (підрозділу) поліції в разі виявлення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення підлеглими.

48. Правила поводження поліції із затриманою особою.

49. Визначення служби в поліції.

50. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції.

51. Поняття корупції.

52. Поняття та види корупційних правопорушень.

53. Загальна характеристика нормативно-правових актів у сфері запобігання корупції.

54. Державні органи, що здійснюють запобігання та протидію корупції.
55. Категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
56. Національне агентство з питань запобігання корупції та його повноваження.
57. Національне антикорупційне бюро України та його права.
58. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.
59. Обмеження щодо одержання подарунків.
60. Додержання вимог закону та етичних норм поведінки.
61. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності.
62. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування.
63. Обмеження спільної роботи близьких осіб.
64. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції.
65. Конфлікт інтересів.
66. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
67. Контроль та перевірка декларацій.
68. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції.
69. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні й протидії корупції.
70. Юридична відповідальності за корупційні правопорушення.
71. Запобігання корупції в діяльності юридичної особи.
72. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією.
73. Адміністративна відповідальність за вчинення правопорушень, пов'язаних із корупцією.
74. Загальна характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних із корупцією.
75. Дисциплінарна відповідальність за правопорушення, пов'язані із корупцією.
76. Цивільно-правова відповідальність за правопорушення, пов'язані із корупцією.
77. Інформаційна політика держави у сфері запобігання корупції.
78. Правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.
79. Анонімні повідомлення про корупційні правопорушення.
80. Вилучення незаконно одержаного майна.
81. Які основні права людини закріплено в Конституції України?
82. Які обов'язки покладено на громадян України?
83. Як співвідносяться між собою права людини та права громадянина?
84. Що означає конституційний принцип, згідно з яким права людини є невідчужуваними та непорушними?

85. У чому полягає конституційний принцип рівності прав і свобод громадян перед законом?
86. Зміст права людини на життя.
87. Зміст права людини на повагу до її гідності.
88. Зміст права людини на свободу та особисту недоторканність.
89. Зміст права людини на недоторканність житла.
90. Зміст права людини на свободу думки і слова, вільне вираження своїх поглядів і переконань.
91. Зміст права людини на свободу світогляду і віросповідання.
92. Зміст права людини на невтручання в її особисте і сімейне життя.
93. Зміст права людини на вільний вибір місця проживання.
94. Зміст права громадянина на соціальний захист.
95. Які існують конституційні гарантії захисту прав людини?
96. Які трудові права людини передбачено в Конституції України?
97. До яких державних органів має право звернутися людина за захистом своїх конституційних прав?
98. Чи дозволяється Конституцією України обмеження прав і свобод людини і громадянина?
99. Чи має право особа звертатися для захисту своїх конституційних прав до міжнародних судових установ?
100. Чи несе особа відповідальність за відмову давати показання проти себе або членів своєї сім'ї за Конституцією України?
101. Чи мають право громадяни України на участь в управлінні державними справами?
102. За допомогою яких об'єднань громадяни України можуть захищати та задовольняти свої політичні, економічні, соціальні, культурні та інші інтереси?
103. Хто з подружжя має більше прав у шлюбних відносинах за Конституцією України?
104. Які права мають в Україні іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах?
105. Чи зобов'язані громадяни України доводити свою невинуватість у вчиненні злочину?
106. Які конституційні права покликані захищати підрозділи Національної поліції?
107. У яких випадках працівники поліції мають право обмежувати права і свободи людини та громадянина, закріплені в Конституції України?
108. У чому полягає принцип дотримання прав і свобод людини працівниками поліції?
109. У чому полягає заборона працівникам поліції здійснювати катування, жорстоко поводитися з особами, принижувати їх гідність?

110. Суть принципу взаємодії поліції з населенням на засадах партнерства.

II. Питання до другого блоку, що формуються з Рекомендованого переліку питань для всіх спеціальностей з дисциплін «Основи права», «Інформатика», «Психологія», залежно від майбутньої спеціалізації

2.1. Для спеціальностей 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»

1. Виникнення держави. Головні причини виникнення держави.
2. Поняття держави, її ознаки, функції та місце в політичній системі суспільства.
3. Поняття та види функцій держави.
4. Влада та соціальні норми в додержавний період розвитку суспільства.
5. Поняття державного суверенітету. Зовнішній та внутрішній суверенітет держави.
6. Апарат державної влади: загальна характеристика. Апарат державної влади України.
7. Форма державного правління: поняття і види. Форма правління в Україні.
8. Форма державного устрою: поняття і види. Державний устрій України.
9. Поняття та принципи правової держави. Розбудова правової держави в Україні.
10. Виникнення права, його розвиток та зв'язок з державою.
11. Поняття та основні ознаки права.
12. Система соціальних норм. Право та інші соціальні норми.
13. Порівняльна характеристика права і моралі.
14. Загальносоціальні та спеціально юридичні функції права.
15. Поняття норми права, її структура.
16. Джерела права: поняття та різновиди.
17. Нормативно-правовий акт, його різновиди.
18. Поняття закону та його значення в житті суспільства.
19. Поняття правової системи, її основні різновиди. Правова система України.
20. Правовідносини: суб'єкти, об'єкти, зміст.
21. Юридичні факти, їх властивості. Дії та події.
22. Правосвідомість, її структура та види.
23. Поняття та структура правової культури. Правова культура в Україні.
24. Законність та правопорядок. Юридичні гарантії законності.
25. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.
26. Декларація про державний суверенітет України, її зміст та значення.
27. Акт проголошення незалежності України, його зміст і значення.
28. Загальна характеристика конституційного ладу України.

29. Поняття громадянства. Підстави і порядок набуття та припинення громадянства України.
30. Безпосередня демократія, її форми в Україні.
31. Референдум: поняття та види.
32. Виборча система в Україні.
33. Основні принципи виборчого права в Україні. Виборчі цензи в Україні.
34. Система органів державної влади та їх поділ на три гілки.
35. Поняття правоохоронних органів. Система правоохоронних органів в Україні.
36. Адвокатура: поняття та місце в системі захисту прав людини. Адвокатура в Україні.
37. Поняття судової влади. Судова система в Україні.
38. Поняття самоврядування. Система органів місцевого самоврядування в Україні.
39. Право власності в Україні. Захист права власності.
40. Юридична відповідальність, її види.
41. Поняття та зміст Конституції.
42. Структура та характеристика Конституції України.
43. Конституційний Суд України.
44. Унесення змін до Конституції України.
45. Конституційно-правова характеристика України як суверенної держави.
46. Державні символи України.
47. Державна мова України.
48. Конституційно-правова характеристика України як демократичної держави.
49. Конституційно-правова характеристика України як правової держави.
50. Конституційно-правова характеристика України як соціальної держави.
51. Особисті права та свободи особи і громадянина в Україні.
52. Політичні права та свободи особи і громадянина в Україні.
53. Соціально-економічні права та свободи особи і громадянина в Україні.
54. Конституційні обов'язки особи і громадянина в Україні.
55. Громадянство України.
56. Президент України.
57. Верховна Рада України.
58. Кабінет Міністрів України.
59. Територіальний устрій України.
60. Право законодавчої ініціативи в Україні.
61. Поняття адміністративного права та його предмет.
62. Суб'єкти адміністративного права.
63. Поняття та основні принципи державної служби.
64. Адміністративне правопорушення поняття, ознаки та види.
65. Юридичний склад адміністративного правопорушення.

66. Поняття адміністративної відповідальності, її ознаки та підстави.
67. Поняття та види адміністративних стягнень.
68. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.
69. Види правопорушень відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.
70. Права державних службовців відповідно до Закону України «Про державну службу».
71. Правовий статус працівника Національної поліції відповідно до Закону України «Про Національну поліцію».
72. Сутність виконавчої влади.
73. Поняття, особливості та види адміністративно-правових норм.
74. Джерела адміністративного права.
75. Поняття й види об'єднань громадян.
76. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб.
77. Юридична особа: поняття, ознаки та види.
78. Речі як об'єкт цивільних правовідносин. Види речей.
79. Способи набуття права власності. Знахідка. Скарб.
80. Поняття та ознаки договору. Види договірних зобов'язань.
81. Договір купівлі-продажу: поняття, порядок укладення, права та обов'язки сторін.
82. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою (неповнолітньою) особою.
83. Відшкодування майнової та моральної шкоди.
84. Види спадкування. Спадкування за законом.
85. Поняття та ознаки шлюбу. Шлюбний вік.
86. Порядок та підстави розірвання шлюбу. Поділ майна подружжя.
87. Права та обов'язки батьків і дітей.
88. Порядок укладення трудового договору. Трудовий контракт.
89. Припинення трудових правовідносин: підстави та порядок.
90. Неповнолітня особа як суб'єкт трудових правовідносин.
91. Поняття кримінального права України.
92. Поняття та види злочинів.
93. Поняття та елементи складу злочину.
94. Стадії злочину: поняття, види та їх характеристика.
95. Вина та її форми. Характеристика форм вини.
96. Поняття та ознаки співучасті.
97. Обставини, що виключають злочинність діяння. Види обставин та їх характеристика.
98. Поняття та види покарань.
99. Покарання, які застосовуються до неповнолітніх, та їх характеристика.
100. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

2.2. Для спеціальності 125 «Кібербезпека»

1. Поняття інформації, властивості інформації.
2. Предмет інформатики.
3. Вимірювання інформації. Носії інформації.
4. Порядок переводу з однієї системи числення до іншої.
5. Сучасні засоби зберігання, оброблення та передавання інформації.
6. Характеристика процесора, його призначення.
7. Поняття про базову конфігурацію комп'ютера.
8. Класифікація прикладного програмного забезпечення.
9. Класифікація програмного забезпечення персонального комп'ютера.
10. Поняття файла. Правила іменування файлів.
11. Поняття шляху до файла.
12. Групові імена файлів.
13. Багатозадачні операційні системи та віконний інтерфейс.
14. Основні поняття операційної системи WINDOWS: робочий стіл.
15. Основні поняття операційної системи WINDOWS: панель задач.
16. Основні поняття операційної системи WINDOWS: файли, папки.
17. Способи створення нової папки у WINDOWS.
18. Способи створення ярлика у WINDOWS.
19. Порядок копіювання, переміщення і видалення файлів та папок у WINDOWS.
20. Пошук файлів та каталогів у WINDOWS.
21. Способи запуску додатків WINDOWS.
22. Призначення та загальна характеристика текстового процесора MS WORD.
23. Налаштування текстового процесора MS WORD.
24. Використання панелей інструментів MS WORD.
25. Параметри сторінки у MS WORD.
26. Параметри абзацу в MS WORD.
27. Створення власних шаблонів документів у MS WORD.
28. Використання шрифтів та стилів у MS WORD.
29. Способи створення таблиць у MS WORD.
30. Робота з фрагментами тексту документа в MS WORD.
31. Підготовка документа до друку у MS WORD.
32. Способи збереження документа у MS WORD.
33. Табличний процесор MS Excel. Загальна характеристика й робота з вкладками та групами стрічки.
34. Табличний процесор MS Excel. Поняття книги та аркуша.
35. Табличний процесор MS Excel. Правила складання формул у табличних документах.
36. Табличний процесор MS Excel. Абсолютна адресація у формулах табличного документа.

37. Табличний процесор MS Excel. Відносна адресація у формулах табличного документа.

38. Табличний процесор MS Excel. Використання вбудованих функцій.

39. Табличний процесор MS Excel. Побудова діаграми за таблицею. Параметри діаграми.

40. Служби й сервіси Internet.

41. Протоколи. Адресація ресурсів Internet.

42. Поняття сервера. Класифікація серверів.

43. Структура URL-адреси)

44. Адреса електронної пошти.

45. Переміщення Web-сторінками.

46. Відкриття Web-сторінки в новому вікні.

47. Збереження завантаженої Web-сторінки.

48. Збереження малюнка з Web-сторінки.

49. Копіювання фрагмента Web-сторінки.

50. Пошукові системи Internet.

2.3. Для спеціальності 056 «Психологія»

1. Організм людини як біологічна система.

2. Нейрон як структурно-функціональна складова нервової системи.

3. Будова нервової системи людини.

4. Центральна і периферична нервова система людини.

5. Спинний мозок людини: будова та функції.

6. Головний мозок людини як орган центральної нервової системи.

7. Загальне поняття про вегетативну нервову систему.

8. Рефлекс: поняття, умовні та безумовні рефлекси.

9. Основні елементи рефлекторної дуги.

10. Профілактика захворювань нервової системи.

11. Загальна характеристика сенсорних систем.

12. Будова і значення аналізаторів.

13. Зорова сенсорна система людини.

14. Око як орган зору.

15. Психогігієна зору.

16. Слухова сенсорна система людини.

17. Вухо як вестибулярно-слуховий орган.

18. Психогігієна слуху.

19. Сенсорна система смаку.

20. Сенсорна система нюху.

21. Сенсорна система рівноваги та руху.

22. Сенсорні системи дотику, температури, болю.

23. Поняття про вищу нервову діяльність та її основні типи.

24. Механізми інстинктів людини.

25. Еволюція людини.

26. Сприймання як пізнавальний процес.

27. Розвиток уваги.
28. Розвиток пам'яті та творчих здібностей.
29. Мислення як вищий ступінь людського пізнання.
30. Мова як специфічно людський засіб спілкування.
31. Етапи індивідуального розвитку свідомості.
32. Психологія свідомості. Самосвідомість. Безсвідоме.
33. Біоритми людини та сон.
34. Типи сприйняття інформації.
35. Прийоми ефективного запам'ятовування.
36. Розвиток здібностей.
37. Умови успішного навчання.
38. Мотивація до навчання та методи її формування.
39. Почуття й емоції.
40. Вияви почуттів. Способи висловлювання почуттів.
41. Співпереживання і співчуття.
42. Вплив емоцій на здоров'я і прийняття рішень.
43. Ознаки психологічної рівноваги.
44. Саморегуляція. Методи самоконтролю.
45. Культура вияву почуттів.
46. Поняття і види стресу.
47. Реакція організму на стрес.
48. Хронічний стрес і здоров'я.
49. Чинники стресу в екстремальних ситуаціях.
50. Чинники виживання в екстремальних ситуаціях.
51. Позитивне мислення.
52. Стресова стійкість та її розвиток.
53. Оцінювання рівня стресу.
54. Методи та засоби управління стресом.
55. Самодопомога і допомога при стресі.
56. Причини виникнення і стадії розвитку конфліктів.
57. Етапи розвитку конфлікту.
58. Способи конструктивного розв'язання конфліктів.
59. Біосоціальний характер особистості.
60. Формування системи цінностей людини.
61. Піраміда потреб людини.
62. Спілкування людей. Засоби комунікації.
63. Унікальність людини. Розвиток самоповаги.
64. Повага і толерантне ставлення до інших людей.
65. Переваги упевненої поведінки.
66. Ознаки біологічного, психічного, соціального, духовного дозрівання.
67. Ефективне спілкування.
68. Прийоми активного слухання.
69. Протидія виявам агресії і насилля в учнівському середовищі.
70. Поняття самооцінки. Формування адекватної самооцінки.
71. Критичне мислення та вміння приймати рішення.

72. Вплив реклами на рішення людини. Соціальна і комерційна реклами.
73. Навички і звички. Чинники формування звичок.
74. Позитивні й негативні впливи однолітків. Протидія тиску і маніпуляціям.
75. Підліткові компанії. Ознаки дружніх, недружніх і небезпечних компаній.
76. Наркотична залежність. Ознаки і механізми виникнення залежності.
77. Людська індивідуальність та відчуття гармонії в собі.
78. Риси характеру. Чинники, від яких залежить характер людини.
79. Навчання як діяльність. Умови успішного навчання.
80. Моральний розвиток особистості.

III. Ситуаційні завдання

3.1. Для вступників на спеціальності 081 «Право», 262 «Правоохоронна діяльність»

1. Прогулюючись з дитиною віком семи років парком імені Тараса Шевченка в м. Києві, Ви побачили, як громадянин А. розпиває спиртні напої.
Які Ваші подальші дії?
2. У крамниці «Фора» Ви придбали тютюнові вироби, на яких немає марок акцизного збору встановленого зразка?
Які Ваші дії?
3. Водій автомобіля «Урал» з номерами військової частини «3033» запропонував Вам придбати в нього пальне за зниженими цінами.
Які Ваші дії?
4. У під'їзді Вашого будинку громадянин В. розпиває пиво з громадянином К, вік якого 13 років.
Які Ваші дії?
5. Біля парку громадянка С. продає яблука та м'ясні продукти.
Які Ваші дії як пересічного громадянина?
6. У ботанічному саду громадянка С. за допомогою маленької лопатки зрубує самшитовий кущ.
Які Ваші дії?
7. Ви бачили, як Ваш колега знищив свій військовий квиток із метою ухилення від призову на військову службу.
Які Ваші дії?
8. Громадянин К., зайшовши на перон станції метрополітену, запалив цигарку.
Які Ваші дії?

9. Святкуючи День народження, сусід К. почав співати пісні о 3.00 год. Сусід Р. викликав поліцію.

Чи правомірні їх дії?

10. Ви були свідком того, як п'яні студенти навмисно розбили вітрину продуктового магазину.

Які Ваші подальші дії?

11. Громадянин К. не сплатив за проїзд у громадському транспорті та відмовлявся сплатити штраф контролеру, у зв'язку з чим контролер запропонував йому пройти до відділення Національної поліції України.

Чи правомірні дії контролера?

12. Семикласник Іван К. звернувся до відділу поліції з повідомленням про крадіжку в нього мобільного телефону. Проте у відділі поліції в прийнятті заяви про злочин йому було відмовлено на підставі того, що він є неповнолітнім і не має права особисто подавати такі заяви.

Чи правомірно було відмовлено семикласнику Івану К. у прийнятті заяви про злочин?

13. У загальноосвітній школі № 133 на перерві між уроками побилися двоє п'ятикласників. Унаслідок цього одному з них було зламано ребро та вибито зуб. Директор школи викликав наряд патрульної поліції. Прибувши на місце події, патрульні попросили дітей по одинці, без директора та вчителів, зайти до методичного кабінету для допиту.

Чи правомірними є дії патрульних поліцейських? Як мав діяти директор школи в такій ситуації?

14. Неповнолітній школяр Петро Г. купив у кіоску пачку цигарок та відразу ж запалив цигарку. Після того як Петро Г. розплатився за покупку та отримав чек, підійшов поліцейський і затримав його.

Які порушення виявив поліцейський? Чи правомірно він діяв? Кого і за що буде притягнуто до відповідальності?

15. Учитель фізкультури Федір К. під час перерви між уроками вийшов на спортивний майданчик та запалив електронну сигарету. У цей час до нього підійшов поліцейський та затримав його.

Які порушення виявив поліцейський? Чи правомірно він діяв? Чи буде притягнуто до відповідальності учителя за паління електронної цигарки?

16. 28 серпня 2016 року о 23.00 мешканці багатоповерхового будинку по вулиці Маяковського викликали дільничного офіцера поліції у зв'язку з тим, що з однієї з квартир гучно лунала музика. Дільничний офіцер поліції, прибувши на місце виклику, з'ясував такі обставини: неповнолітній Новіков, скориставшись відсутністю його батьків, вирішив запросити до себе друзів для відпочинку. Новіков та його друзі в стані алкогольного сп'яніння палили в під'їзді та слухали гучну музику.

Кваліфікуйте дії неповнолітніх та їх батьків. Як має діяти дільничний офіцер у цій ситуації?

17. Хлопця 13 років було затримано працівниками поліції на місці вчинення злочину, а саме під час крадіжки гаманця у жінки похилого віку. При цьому він поводив себе зухвало, вживав нецензурні слова, намагався втекти, розірвав поліцейському куртку.

Які дії має вжити поліцейський? Яку відповідальність буде нести дитина?

18. На своє 16-річчя Петро Бочкар'єв запросив друзів. Батьки дозволили підліткам випити дві пляшки шампанського і залишили їх самих святкувати вдома. Хлопці та дівчата танцювали, слухали музику, розважалися. О 21.15 у квартирі пролунав дзвоник. Це прибув дільничний офіцер поліції, якого за цією адресою направив оперативний черговий Мінського РУНП з приводу заяви сусіда Григи, який скаржився на гучну музику і галас, що лунали з квартири сусідів Бочкар'євих.

Хто і за які порушення в цій ситуації несе відповідальність? Проаналізуйте ситуацію і дії дільничного офіцера поліції.

19. 25.02.2017 р. на зупинку громадського транспорту під'їхав легковий автомобіль з розпізнавальним знаком патрульної поліції. З автомобіля вийшли двоє поліцейських, які підійшли до кіоску, купили каву та цигарки. Після цього працівники патрульної поліції пили каву. У цей час під'їхав тролейбус, який через припаркований поліцейський автомобіль не зміг заїхати на відведену дорожнім знаком зупинку. Водій тролейбуса був змушений здійснити висадку пасажирів з другої полоси. Пасажири, виходячи з тролейбуса, обурювалися діями поліцейських і показували на них пальцями. Поліцейські не реагували та продовжували пити каву.

Проаналізуйте ситуацію та сформууйте власне бачення.

20. За адресою: м. Київ, вул. Народного Ополчення, 9А розташовано офіс Управління патрульної поліції м. Києва.

Щоденно о 8.00 год із зупинки громадського транспорту до офісу йдуть патрульні поліцейські з порушенням форменого одягу: несуть різнокольорові наплічники або пакети. Підійшовши до кіоску, який розташований на зупинці громадського транспорту, купують каву, цигарки та, ідучи по тротуару, п'ють каву, палять цигарки та плюють на землю. Люди спостерігають таку картину із саркастичними посмішками та роблять зауваження. Однак працівники патрульної поліції не реагують на зауваження перехожих та продовжують рух до офісу.

Проаналізуйте ситуацію та сформууйте власне бачення.

21. Інколи для проїзду охоронюваних осіб держави в м. Києві на перехресті доріг виставляють регулювальника патрульної поліції для

забезпечення проїзду зазначених осіб. Така особа без розпізнавальних знаків регулює дорожній рух. Спостерігаючи за діями поліцейського, складається враження, що регулювальник сам боїться автомобілів, які на швидкості рухаються повз нього, та дає вказівки чи побажання учасникам дорожнього руху незрозумілими жестами. Це створює певну особисту небезпеку як для самого регулювальника, так і для інших учасників дорожнього руху. Причина в тому, що в поліцейського відсутні розпізнавальні знаки, які вирізняють його від інших учасників дорожнього руху.

Проаналізуйте ситуацію та сформууйте власне бачення.

22. 5 вересня 2017 року (недільним ранком) близько 9.40 год до поліції звернувся громадянин П. з повідомленням про те, що по вул. В. Великого, 16 здійснюється будівництво котеджу громадянином М. Будівельні роботи супроводжуються гучним гуркотінням будівельної техніки.

На зауваження та вимогу припинити роботу у вихідний представник власника котеджу вигнав заявника, погрожуючи розправою за незаконне проникнення до приватної території. Припинити гуркотіння відмовився. Громадянин П. також повідомив, що до забудовника уже застосовувалися заходи стягнення з порушеного питання.

Чи містяться в умовах задачі складні правопорушення? Які дії поліції за даною ситуацією?

23. Ідучи вулицею, Ви побачили, як патрульний поліцейський зупинив двох перехожих чоловіків. Підійшовши ближче, Ви почули, що патрульний вимагає від них надати документи, які посвідчують їхню особу. На цю вимогу чоловіки повідомили, що вони брати і вийшли прогулятися містом, а особистих документів не взяли. Одночасно вони запитали поліцейського, з чим пов'язані їхнє зупинення та нагальна вимога перевірки особи?

Громадяни запропонували поліцейському надати своє службове посвідчення, але останній не зробив цього.

У зв'язку з тим, що зупинені особи почали голосно обурюватися діями патрульного, який вже почав рукою проводити по поверхні їхнього одягу в пошуках сторонніх предметів, та заявили про свою незгоду з такою перевіркою, поліцейський повідомив, що їх затримано й вони мають пройти до поліцейського відділку.

Визначте, чи може поліцейський зупиняти громадян для перевірки їхньої особи, вимагати документи, що посвідчують особу, та робити поверхневий огляд одягу з метою виявлення будь-яких речей або предметів, а також обмежувати пересування особи (затримання).

24. До громадянина С. подзвонив у двері дільничний офіцер поліції, який пояснив, що він прийшов із колишньою дружиною його сусіда К., щоб вона забрала свої речі, оскільки хазяїн квартири зачинився в хаті, нікому не відчиняє і не хоче віддавати особисті речі дружини. Дільничний офіцер поліції попросив громадянина С. (сусіда) бути свідком відкриття замка його квартири слюсарем ЖЕКу та засвідчити факт збирання належних їй речей.

Чи мають право поліцейські проникати до житла чи іншого володіння особи? Якщо мають, то в яких випадках?

25. Сучасна правова теорія виробила значну кількість наукових уявлень про конструкцію правової держави, що є певною теоретичною цінністю та здобутком усієї історії розвитку політико-правової думки. Уся сукупність знань у цьому напрямку зводиться до існування системи ознак, принципів, вимог або характерних рис тощо. При цьому більшість авторів сходяться у тому, що обов'язковими параметрами правової держави мають бути: верховенство права та правового закону в системі національного законодавства; реалізація принципу розподілу влади; реальність гарантованих державою основних прав та свобод громадян.

Назвіть із наведеного переліку ті ознаки, які, на Вашу думку, не відображають основних властивостей правової держави та не дають можливостей відрізнити її від інших типів держав?

- 1 – розподіл влади на законодавчу, виконавчу, судову;
- 2 – наявність Конституційного Суду;
- 3 – наявність державного апарату управління та примусу;
- 4 – високий рівень ефективності роботи правоохоронних органів;
- 5 – наявність у державі Конституції та системи законодавства;
- 6 – утілення в життя суспільства ідей політичного плюралізму, демократизму, соціальної справедливості, свободи віросповідань;
- 7 – взаємна відповідальність держави та особи;
- 8 – правова держава і громадянське суспільство виступають суб'єктами правових відносин на засадах рівності відносно до права;
- 9 – існування самоврядування як інституту громадянського суспільства;
- 10 – закріплення у праві статусу інституту приватної власності;
- 11 – здійснення соціального захисту населення;
- 12 – високий рівень правової культури громадян.

26. Аристотель у своїй роботі «Політика» писав про те, що держава є вищою формою людського спілкування, яка охоплює всі інші форми спілкування, що держава виникає заради потреб життя і для досягнення певного блага. У процесі свого розвитку держава проходить, на думку філософа, кілька етапів, які ототожнюються з етапами соціального об'єднання та здійснюються людьми в їх природному намаганні до спілкування.

Перший етап – це сім'я, що складається з чоловіка, жінки і дітей. Далі – велика (розширена) сім'я, яка об'єднує вже декілька поколінь кровних родичів із боковими гілками родинного відмежування. Потім – село або поселення і врешті-решт – поліс. Поліс в Аристотеля – це вища форма об'єднання людей, до якої належать усі інші.

Представником якої концепції виникнення держави можна вважати Аристотеля?

27. Згідно з теорією права, у структурі норми виділяють три складові компоненти – гіпотезу, диспозицію, санкцію, кожний з яких виконує свою специфічну функцію, забезпечуючи логічність та цілісність норми. Крім того, законодавець використовує різні способи викладення нормативного матеріалу в текстах нормативно-правових актів, а самі структурні елементи мають видову класифікацію.

Знайдіть у тексті правову норму, охарактеризуйте її структуру та види структурних компонентів.

Витяг з нормативного тексту для аналізу

Стаття 81. Залишення позову без розгляду.

Господарський суд залишає позов без розгляду, якщо:

- 1) позовну заяву підписано особою, яка не має права підписувати її, або особою, посадове становище якої не зазначено;*
- 2) у провадженні господарського суду або іншого органу, що діє в межах своєї компетенції, є справа з господарського спору між тими ж сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;*
- 3) позивач не вжив заходів досудового врегулювання спору у випадках, передбачених статтею 5 цього Кодексу, і можливість такого врегулювання не втрачена;*
- 4) позивач не звертався до установи банку за одержанням від відповідача заборгованості, коли її, відповідно до законодавства, слід було одержати через банк;*
- 5) позивач без поважних причин не подав матеріали на вимогу господарського суду, необхідні для вирішення спору, або представник позивача не з'явився на виклик на засідання господарського суду і його нез'явлення перешкоджає вирішенню спору;*
- 6) громадянин відмовився від позову, який було подано в його інтересах прокурором.*

28. Однією з функцій держави в духовній сфері життя суспільства є культурно-виховна функція, реалізація якої здійснюється завдяки функціонуванню цілісної системи державних установ – школи, бібліотеки, науково-дослідні інститути, будинки культури, театри тощо. Однак протягом останніх років на реалізацію цієї функції скорочуються бюджетні витрати, а частина зазначених закладів або переходять у недержавну власність, або змінюють напрям своєї діяльності. Крім того, із скасуванням державної цензури на ринку культурних послуг з'являються зразки дуже низького рівня якості, в яких не стверджуються ідеали гуманізму, справедливості, правди і добра. Широко пропагується продукція представників зарубіжної культури, що створює певний дисбаланс у використанні засобів виховного впливу не на користь національному інтересу.

Чи може громадянське суспільство взяти на себе повною мірою обов'язок щодо реалізації культурно-виховної функції держави і таким чином підмінити собою державу?

29. Громадянин В. має робочий стаж на заводі «Арсенал» 32 роки., Обіймав послідовно посади слюсаря-інструментальника, майстра зміни, начальника цеху, головного інженера, чому значною мірою сприяло закінчення без відриву від виробництва технікуму, а потім інституту.

Однак із досягненням пенсійного віку, враховуючи значний стаж роботи на виробництві, В. було звільнено з роботи за власним бажанням наказом № 12/75 Км від 01.01.2001 р.

В., перебуваючи на пенсії, придбав садову ділянку та зайнявся садівництвом, рибалкою тощо. Одного разу він помітив нестачу в його господарстві частини електроприладів та садового інвентаря, про що офіційно повідомив дільничного офіцера поліції, зазначивши в заяві всі подробиці цих обставин. Через чотири місяці було встановлено особу, яка вчинила злочин, а згодом, за рішенням суду, потерпілому В відшкодовано матеріальні збитки.

Проаналізуйте всі життєві обставини, пов'язані з історією громадянина В., та визначте ті, які можна вважати юридичними фактами, розподіляючи їх за вольовою ознакою.

30. Учень 11-А класу середньої школи № 34 Петриченко Василь на одному із занять з курсу «Правознавство» висловив думку, що в реалізації державних функцій бере участь усе населення країни, і що він сам, його батьки також є суб'єктом реалізації окремих функцій держави. Аргументуючи свою відповідь, Василь навів декілька прикладів:

1) господарсько-стимулююча функція (він та його батьки працюють у недержавному секторі економіки, виробляють матеріальні блага для жителів регіону);

2) соціальна (їхні заробітки обкладаються податком, який витрачається, зокрема, на адресну допомогу пенсіонерам, інвалідам, багатодітним сім'ям тощо);

3) забезпечення законності (цю функцію держави, на думку учня, він реалізує шляхом здійснення правомірної поведінки);

4) екологічна (Василь та його родина не завдають шкоди природі, дбають про рослинний світ за місцем свого проживання);

5) законодавча (реалізується шляхом участі в референдумах та в процесі виборів, коли формується парламент – законодавчий орган держави).

Чи погоджуєтесь Ви з такою аргументацією? Обґрунтуйте відповідь.

31. Міністр юстиції США Джон Ешкрофт після подій 11 січня 2001 р. (учинення терористичного акту) увів звичай починати робочий день у міністерстві з ранкової молитви. Через деякий час міністр запропонував підлеглим виконувати також його власні пісні, тексти яких він роздавав перед ранковою нарадою, щоб усі присутні мали можливість приєднатися до їх

виконання. Однак значна частина співробітників не підтримали цю ідею і навіть відмовилися співати (з повідомлення газети «Сьогодні» від 6 березня 2002 р.).

Чи можна вважати введення такого правила для співробітників міністерства правомірним? Чи можна взагалі вольовим рішенням ввести звичай як правило поведінки?

32. Громадянка Н., знаючи про те, що анакаптіса пірамідального занесено до Червоної книги України і він є видом, який зникає, вирішила особисто зайнятися розведенням цієї рослини, з метою подальшого її продажу й отримання прибутку. Під час реалізації її було попереджено про незаконність операцій з цією рослиною. Н. заперечила, оскільки вона особисто виростила рослину в домашніх умовах, а отже, не завдає шкоди природі.

Визначте, яким нормативним актом регламентуються ці відносини. Дайте правову оцінку ситуації, що виникла з громадянкою Н.

33. Після набуття Україною незалежності певний час тривали політичні дискусії щодо форми територіального устрою держави, які остаточно вирішено з прийняттям Конституції України 1996 р.

Проаналізуйте нижче запропонований Вам нормативний матеріал та визначте юридичну силу актів, з яких було зроблено витяги.

Витяги з чинного законодавства України

Ст. 2. Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою. Територія в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

Ст. 4. В Україні існує єдине громадянство...

34. Учні юридичного ліцею № 28 м. Обухів Київської області, згідно з вимогами навчальної програми, з вересня розпочали вивчення курсу «Правознавство». На урочистих зборах до початку занять перед ними виступила вчителька, яка мала викладати цей предмет, і розповіла про головні завдання, що стоять перед учнями ліцею в наступному навчальному році. У своєму виступі вона акцентувала увагу на тому, що всі учні ліцею як майбутні юристи мають стати висококультурними та грамотними людьми, патріотами своєї справи і з цією метою їм необхідно оволодіти системою знань, навичок та вмінь щодо майбутньої професії.

Про які знання та вміння, що забезпечують високий рівень правової культури, йшлося у промові?

35. На пропозицію викладача навести приклад конституційно-правової відповідальності студент Зайченко відповів, що конституційно-правові норми мають одно- або двочленну структуру (диспозиція, диспозиція і гіпотеза) і тому не можуть передбачати юридичної відповідальності.

Дайте обґрунтовану оцінку відповіді студента.

36. Розкриваючи питання «Предмет галузі конституційного права України», студент Хоменко стверджував, що конституційно-правові норми регулюють виключно політичні відносини.

Дайте оцінку відповіді студента Хоменка. Чи можна, на Вашу думку, виділити сферу однорідних суспільних відносин, які б становили предмет галузі конституційного права?

37. Про яких суб'єктів конституційного права йдеться у статті 53 Конституції України?

38. Характеризуючи об'єкти конституційного регулювання, студент Вовк зазначив, що Конституція України регулює два блоки суспільних відносин: права і свободи людини та громадянина та належну організацію публічної влади.

Дайте оцінку відповіді студента Вовка.

39. Громадянка України Галушко виїхала працювати до Греції, де через рік у неї народилася дитина.

Чи буде визнано дитину Галушко громадянином України, якщо її батько невідомий? Чи зміниться ситуація, якщо буде встановлено, що батьком дитини є громадянин Італії?

40. Характеризуючи систему органів державної влади України, студент Квітко зазначив, що за територією дії вони поділяються на вищі та центральні. До першого виду він зарахував Президента України, Конституційний Суд України та Генерального прокурора України, а до другого – Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України та обласні ради. Студент Аврамчук не погодився з Квітком, заявивши, що Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України є вищими органами держави, оскільки їхня діяльність поширюється на всю територію України, а центральні органи діють лише в межах областей.

Яка Ваша думка?

41. На семінарі виникла дискусія щодо припинення повноважень народних депутатів України, які відмовилися скласти присягу. Студент Ільченко стверджував, що їх повноваження повинні припинятися за рішенням Президента України, а студент Блохін уважав, що це має робити Конституційний або Верховний Суд України. Водночас студент Петренко зазначив, що це питання належить до компетенції Верховної Ради України.

Яка Ваша думка?

42. Розкриваючи питання про конституційний статус Кабінету Міністрів України, студент Руденко не зміг розкрити співвідношення понять «відповідальність», «підконтрольність» та «підзвітність».

Аналізуючи статтю 113 Конституції України, студент Долинський висловив припущення, що відповідальність Кабінету Міністрів України перед Президентом України означає, що лише Президент України може ухвалювати рішення про його відставку. А підконтрольність і підзвітність Кабінету Міністрів України Верховній Раді України означає її право вимагати звіти про роботу Кабінету Міністрів України.

Чи згодні Ви з Долинським?

43. Під час проведення уроку з основ правознавства вчитель поставив питання щодо того, яка з наведених конституційних характеристик України не відповідає чинній Конституції нашої держави: а) суверенна; б) соціальна; в) демократична; г) асиметрична; д) правова. Учень Іванченко Андрій відповів, що з наведених конституційних характеристик України не відповідає чинній Конституції нашої держави слово «асиметрична».

Чи правильна його відповідь?

44. Директор школи запропонував учням 11-го класу визначити положення, яке не відповідає Конституції України: а) усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь слідства; б) ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину; в) ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази; г) незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності. Учениця 11-го класу Варченко Надія відповіла, що це «незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності».

Чи правильна її відповідь?

45. Під час проведення тестування в питанні «вказіть слово, яке означає правовий зв'язок між фізичною особою та відповідною державою з республіканською формою правління: а) підданий; б) іноземець; в) популізм; г) громадянство», учень 10-го класу Барський Микола надав відповідь – г) громадянство.

Чи правильна його відповідь?

3.2. Для вступників на спеціальність 053 «Психологія»

1. На уроках літератури в шостих класах широко застосовуються такі види робіт: переказ прочитаного, творчий переказ, постановка запитань до прочитаного тексту; письмові завдання: добір з тексту підпису до картинки, опис дійової особи літературного твору, написання невеликого твору про героїв, які особливо сподобалися, тощо.

Охарактеризуйте та проаналізуйте прийоми, що найбільше сприяють розвиткові уяви.

2. Менделєєв Д. І. під час сну побачив таблицю, яка ґрунтувалася на збільшенні атомної ваги хімічних елементів – варіанті, протилежному тому, на підставі якого він безрезультатно розкладав свій «хімічний пасьянс», коли не

спав. Прокинувшись, учений намалював її на клаптику паперу і зробив виправлення лише в одному місці. Подібне сталось і з Кекуле Ф. А., який працював над формулою бензольного кільця. Уві сні він побачив довгі ланцюжки атомних зв'язків ацетилену, які раптом зарухались і почали звиватись як змії. Одна схопила свій власний хвіст і так закрутилась. «Начебто спалах блискавки розбудив мене, – згадував хімік, – я провів залишок ночі, розробляючи гіпотезу».

Як пояснити такі випадки? Як вони узгоджуються з природою сновидінь?

3. За законом (ефектом) Рібо, перша стадія розвитку уяви починається у віці трьох років й охоплює дошкільний, підлітковий вік та юність. У цей час уява не залежить від мислення, але у зв'язку з розвитком останнього між ними складаються антагоністичні відносини. Наступна стадія відзначається послабленням ролі уяви і посиленням здатності міркувати. На третій стадії уява підкоряється мисленню, тому в багатьох людей вона занепадає і лише в деяких підіймається над мисленням, стаючи справді творчою.

Чи витримав цей закон перевірку часом? Чи відповідає він даним сучасної психології уяви?

4. Батьки дошкільника помітили, що читання сину народних казок призводить до небажаних наслідків – виявів агресивності та жорстокості. Порадившись, вони припинили читати йому казки. Проте незабаром син став уявляти, як до нього приходять червоний кінь, як він грається з прирученою ведмедицею. Батьки не знали, як їм учиняти в цій ситуації.

Як можна пояснити описану поведінку дитини? Що порадити батькам?

5. Людині знадобилися сотні тисяч років, щоб навчитися добувати вогонь, сіяти хліб, писати. Тисячоліття вона йшла від вітряка до парової машини. Століття – від відкриття електричного струму до його широкого застосування. Від появи ідеї про можливість ланцюгової уранової реакції до її втілення минули десятиліття. Нові моделі сучасних комп'ютерів розробляються швидше, ніж користувачі встигають опанувати попередні зразки.

Про що свідчить ця закономірність? Як вона характеризує процес створення нових образів?

6. Режисер Л. Шепітько розповідала випадок, який стався під час зйомок фільму «Сходження» з актором В. Гостюхіним. Він грав роль зрадника Рибакі і за сценарієм мав синця під правим оком, який щоразу імітували за допомогою гриму. Після сцени, де його персонаж щиро кається у скоєному, під гримом насправді з'явився синець. «Актор, – писала Шепітько, – був у ці секунди Рибакі до останньої краплини крові, до повного психофізичного виснаження».

Як пояснити описаний випадок? Які психологічні механізми лежать в його основі?

7. В одному дослідженні, проведеному з монозиготними близнюками, дітей різними методами навчали конструктивної діяльності. Одних дітей навчали методом, що ґрунтувався на наслідуванні. Діти мали конструювати будови за запропонованим зразком, що складався з кубиків певної форми. Інших – навчали методом, який полягав у тому, що як зразок пропонували тільки загальний контур будови, а дібрати будівельний матеріал і сконструювати будову заданої форми вони мали самостійно.

Визначте, який прийом більше сприяє розвиткові конструктивної уяви дітей. Обґрунтуйте свій вибір.

8. Відомо, що в молодшому шкільному віці спілкування між дітьми часто визначають зовнішні чинники (місце проживання дітей, сусідство за партою тощо). Спілкування в підлітковому віці характеризується значною інтенсивністю і вибірковістю. Це спілкування в межах певної групи, на ґрунті певних інтересів підлітків. У юнацькому віці коло суб'єктів спілкування звужується, спілкування стає довірливим, інтимним.

Що лежить в основі цієї закономірності? Чим зумовлено зміну змісту спілкування з віком?

9. Молода малоосвічена німкеня, захворівши на лихоманку, у маренні заговорила грецькою, латинською і давньоєврейською мовами. З'ясувалася, що дівчина жила у пастора, який часто читав книги вголос. Проте, одужавши, вона навіть не підозрювала, які багатства зберігає її пам'ять. Аналогічний випадок стався з камердинером іспанського посла в Парижі, який у маренні виголошував дипломатичні промови.

Про що свідчать такі факти? Що вони дають для розуміння природи і механізмів пам'яті?

10. Дирекція школи № 158 звернулася до поліції з приводу крадіжки, яку було вчинено в ніч з 8 на 9 квітня. Під час попередньої бесіди з персоналом було з'ясовано, що у зазначений період з їдальні школи викрадено деякий алюмінієвий посуд (дві великі каструлі, миски, ложки) та дещо з продуктів харчування (масло, цукор, крупа). Проведеним оглядом встановлено, що їдальня розташована на першому поверсі будівлі, ґрати на вікнах не встановлено; в одному з вікон розбите скло, можливо, за допомогою цеглини.

Задоволення яких потреб може спонукати особу до вчинення злочинів такого виду?

11. В., 46 років, шість разів засуджений за крадіжки, визнаний особливо небезпечним рецидивістом, майже все доросле життя провів у місцях позбавлення волі, розповідає: «Нас у сім'ї було п'ятеро дітей. Батько працював на кар'єрі робітником, дуже втомлювався; на нас, дітей, часу в нього не вистачало. Чи любив він мене? Якби любив, я б не пішов в інший бік. Про матір нічого особливого розповісти не можу; я її не слухав, тим більше, що вона увесь час хворіла. Чим хворіла мати, не знаю, але в неї опухли ноги. Я закінчив тільки

чотири класи, увесь час бігав по садах, по набережній. Тікав з будинку, щоб знайти щось поїсти. Здебільшого ми крали з хлопцями фрукти. Ні, вдома було що поїсти, але не те, що я хотів, а от одягу не було. Красти став рано, переважно з кишень».

Як зрозуміти поведінку В.? Як і чому він встав на злочинний шлях?

12. Психолог, якому вдалося врятуватися з гітлерівських таборів смерті, засвідчував, що найстійкішими серед в'язнів були ті, хто до цього жив інтенсивним внутрішнім життям, нехтував матеріальним благом – професійні революціонери, священики, особи високої культури. Другу, менш стійку групу, становили особи, які раніше обіймали високі посади, керували іншими.

Про що свідчить це спостереження? Як пояснити відмінності в поведінці цих груп людей?

13. Спробуйте визначити, чи є у Вас персональні, особистісні якості, що необхідні для належним чином підготовленого, професійного психолога-поліцейського.

Дайте аргументоване пояснення, звернувши увагу на те, чого Вам на даний момент не вистачає для того, щоб стати досвідченим психологом-консультантом.

14. Федір Н., 39 років, закінчив Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, за спеціальністю «психолог» одружений, має двоє дітей, власну практику, ініціативний, кмітливий, підприємливий.

Оксана Ф., 24 роки, випускниця Міжрегіональної академії управління персоналом, не одружена, приваблива, чарівна та сентиментальна дівчина.

Микола Т., 59 років, закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка, одружений, має одну дитину, авторитарний та авторитетний.

Пропонуємо описати можливі стилі (чи хоча б окремі риси різних стилів) успішної роботи за професією психолога, притаманні особам, які різняться за своїми особистісними якостями, віком, статтю.

15. Геннадій К., 28 років, закінчив Київський національний університет імені Тараса Шевченка, мати та батько – лікарі, не одружений, винахідливий та кмітливий комунікабельний.

Амалія Р., 42 роки, закінчила Міжрегіональну академію управління персоналом, мати-одиначка, інтелігентна, делікатна пані.

Тетяна М., 46 років, закінчила Києво-Могилянську академію, кандидат психологічних наук, одружена, має двоє дітей, серйозна, відповідальна.

Пропонуємо описати можливі стилі (чи хоча б окремі риси різних стилів) успішної роботи за професією психолога, притаманні особам, які різняться за своїми особистісними якостями, віком, статтю.

16. У родині маленького Віктора часто трапляються конфлікти. Його мати розбиває посуд, а батько – вази та вікна. Віктора інколи карають за

неслухняність. Щоб Віктор не став агресивним, батьки забороняють йому дивитися фільми чи телепередачі, в яких демонструється насилля. Батьки маленького Андрія іноді сваряться, але зазвичай поводять себе спокійно та надають перевагу переговорам як методу розв'язання всіх питань. Хоча вони й обмежують час, протягом якого Андрій може дивитися телевизор, проте дозволяють переглядати будь-які передачі. Андрій часто обирає «бойовики».

Хто з дітей з більшою ймовірністю буде поводити себе агресивно та застосовувати елементи насилля? Чому?

17. 14-річний Дмитро завжди полюбляв пиляти та колоти дрова. Коли він допомагав батькам, то відчував себе сильним і могутнім. Сусіди помітили, що він добре виконує цю діяльність, та запропонували йому грошову винагороду за заготівлю дров для каміну. Батьки Дмитра стурбовані, адже тепер він погоджується працювати лише за гроші.

Поясніть, чому у Дмитра зник безкорисний інтерес до заготівлі дров. Як можна відновити внутрішню мотивацію хлопчика?

18. На підставі чого можна дійти висновку, сумує чи радіє людина, якщо вона нічого не говорить про свій настрій?

Який метод психології допоможе нам у цьому випадку?

19. У старшому класі викладач розповідав учням, що не можна виганяти з аудиторії старшокласника, не можна лаяти його перед однокласниками і виставляти на посміховисько. Проте пізніше сам викладач учиняв такі дії стосовно учнів. Наприклад, він міг не допустити учня до уроку за запізнення, незважаючи на пояснення серйозної причини. Така поведінка викладача спровокувала конфліктну ситуацію: учні стали ігнорувати його вимоги.

Як можна вирішити таку конфліктну ситуацію?

20. Під час заняття відповідь однієї школярки різко розкритикував однокласник («не сказано головного», «наговорено казна-що», «де можна було знайти таку нісенітницю?») тощо). На це викладач жодним чином не відреагував. На наступному занятті «опоненти» помінялися місцями і дівчина намагалася «віддячити» своєму однокласнику так само. Конфлікт поглибився.

Як це може позначитися на міжособистісних стосунках у класі? Яка роль учнів у вирішенні міжособистісних конфліктів?

21. Клас прийшов непідготовленим до заняття, за винятком декількох учнів. Через це викладач вирішив провести контрольну роботу з цієї теми, хоча зазвичай заняття проводилися у формі усного опитування, до того ж було зрозуміло, що більшість учнів нічого не напишуть, адже не підготувалися до заняття. Унаслідок цього декілька чоловік здали чисті аркуші, дехто написав «що-небудь», аби «було», а дехто з учнів написав відверті «дурниці», жартівливі віршики, які, звичайно, не стосувалися теми заняття або ж опосередковано натякали на те, що їм просто байдуже.

Викладач сприйняв усе як особисту образу, хоча «жартівники» сподівалися на іншу реакцію. Він оголосив, що більше не хоче бачити тих учнів на заняттях. Вибачень він не приймав. Ситуацію ускладнювало ще й те, що не всі учасники конфлікту бажали вибачитися. А ті, які хотіли вибачитися, побоювалися, щоб це не мало вигляду підлабузництва напередодні наступної контрольної. Під впливом емоцій конфліктна ситуація сприймалася як така, що загрожувала втратою авторитету викладача, поділу класу на дві протилежні за поглядами мікрогрупи. Кожна зі сторін бажала виглядати принциповою, і конфлікт почав розширюватися, залучаючи все більше учасників.

Як можна було б запобігти цій конфліктній ситуації, що переросла в конфлікт?

22. Перед початком навчального року керівництво курсу призначило серед першокурсників старосту. Було чітко визначено його функціональні обов'язки та проінструктовано щодо подальших дій. Проте група не визнала цей вибір і не прийняла старосту, який намагався втілювати стандартні вимоги керівництва. Виник конфлікт між студентами та керівництвом курсу.

Що потрібно зробити для припинення конфлікту?

23. Ідучи ввечері вздовж житлового комплексу «ЗОЛЯ» близько 22:00, Ви помічаєте, як група молодиків нападає на хлопця з дівчиною, завдають тілесних ушкоджень хлопцю та забирають мобільні телефони й золоті прикраси.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

24. Перед складанням іспитів Ви чуєте від абітурієнтів-чоловіків, які перебувають поряд, вислови на кшталт «жінки не зможуть ганятися за злочинцями на підборах та з нафарбованими нігтями». На думку хлопців, жінки бажать працювати в поліції, щоб виконати програму ВУЗ – «вийти удачно заміж».

Який соціально-психологічний механізм лежить основі зазначених поглядів? Наведіть інші приклади його використання.

25. Для вступу до вищого навчального закладу зі спеціальними умовами навчання необхідно отримати згоду батьків. Ваш друг підробляє підпис та надає дані документи до навчального закладу. Цей факт стає Вам відомим.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

26. Проходячи повз відділення банку, Ви помічаєте, як інкасатор, поспішаючи до автомобіля, випадково втрачає певну суму грошових коштів. Не помітивши втрати, він покидає це місце.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

27. Під час подання документів до ВНЗ, до Вас підходить чоловік і пропонує свої послуги щодо успішного потрапляння до вишу за певну грошову винагороду.

Як Ви будете діяти в даному випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

28. Забираючи молодшу сестру зі школи з підготовчих курсів, Ви помічаєте, як дорослий незнайомий громадянин щось показує на власному телефоні маленькій дівчинці, що сильної її засмучує та пригнічує.

Як Ви будете діяти в цьому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

29. Ваш друг, товариш потрапляє під вплив дорослого чоловіка, цей чоловік негативно на нього впливає і підбурює до вчинення різних видів неправомірних дій.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

30. На уроці математики Ви помічаєте, як учитель робить помилку в елементарному прикладі.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

31. Ви ніколи не запізнювалися на заняття, але одного разу сталося так, що запізнилися на 10 хвилин, вчитель не дозволив Вам бути присутнім на уроці і зробив зауваження, хоча в класі присутні такі діти, які постійно запізнюються, і вчитель до них не застосовує жодних засобів впливу.

Як Ви будете діяти в такому випадку? Обґрунтуйте свій вибір.

32. У 12-річному віці Люсі почала втікати від насильства і збиткувань у власній родині: – вітчим Люсі регулярно і брутально знущався над її мамою. «Я просто шукала чогось кращого. Я більше не могла цього терпіти. Мені не було куди йти, нікуди подітись... А ті дядьки мене зупиняли, все щось казали, обіцяли, що подбають, захистять... А хотіли ж скористатися мною, і тільки. Після всього я нічого не відчувала, ну аніяк. Я все думала, що комусь потрібна, що хтось опікуватиметься мною. Щось там у глибині душі мені підказувало, що, може, хоч цього разу все буде не так, як завжди... Я спочатку про гроші навіть не думала, раділа, що є, де голову притулити, що хоч поїсти дають... Це вже потім, десь у 14 років, я почала брати гроші, як справжня повія».

Який зв'язок між насильством у сім'ї та бродяжництвом дітей? Які чинники обумовили девіантну поведінку дівчини?

33. Нижче наведено витяги з того, що казала одна жінка, описуючи, як вона дізналась про причини того, що її донька вдалася до бродяжництва (її чоловік учинив сексуальні дії щодо дочки), і як вона почувалася потім.

«Це був шок – як атомна бомба вибухнула. Не просто травма якась – мене начебто знищили. Я нічого не відчувала. Я була мертва, та й годі. Я не жила, усе скінчилось. Стільки питань було – і як же воно так довго тривало, і чому вона з батьком це робила... Мабуть, доведеться все життя цим перейматись... Усі ми троє винуваті: він, потім я, і дочка теж, так само, як і я. Я недогледіла, може чогось їй не сказала, а треба було... Я тоді вагітна була, вона все вдома робила, усю роботу, сама про себе дбала, а мені, бачите, ані слова...».

Які причини, на Ваш погляд, обумовили бродяжництво дівчинки? Що може подумати дитина, яка вірить, що мама знає про те, що з нею робить тато?

34. На вечірці, де не було дорослих, Оксану згвалтувала група молодиків – старшокласників з її школи. Коли згадали про кримінальну справу, у сім'ї стався скандал: батьки дівчини рішуче виступили проти подання заяви до поліції, остерігаючись підриву свого авторитету в громаді. Вони порадили доньці про все забути – і все буде нормально.

Старша сестра потерпілої, яка жила в іншому місті, із цим не погодилась. Вона вважала, що гвалтівники мають постати перед судом, та запросила Оксану переїхати жити до себе, але за умови, що та напише заяву до поліції.

Нова конфліктна ситуація ще більше приголомшила Оксану. Вона перестала спілкуватися з друзями, не ходила на заняття до школи. Потім стала зникати десь з ранку до вечора, з'явилися раніше незнайомі родичам друзі. Через певний час батьки дізналися, що донька вживає наркотики.

У чому полягають головні помилки членів родини в зазначеній ситуації? Чому дівчина обрала такий вихід із ситуації, що склалася?

35. Василь Л., учень 7-го класу. Погано навчається, часто пропускає уроки. Коли приходять до школи, порушує дисципліну, на зауваження реагує або грубістю, або взагалі йде зі школи, хизуючись перед однокласниками тим, що йому все можна, адже він вже «відзначився», потрапивши через хуліганство (розбив вікна у торговельному кіоску) на облік до поліції.

Які вікові особливості обумовлюють поведінку Василя? Як у подальшому може змінюватися його поведінка?

36. Таня в початковій школі була жвавою, веселою товариською дівчинкою, добре навчалася. Нині вона в 7-му класі, часто пропускає заняття, погано навчається, з однокласниками практично не спілкується, конфліктує з педагогами. Мати, коментуючи поведінку дівчинки, жаліється, що після її розлучення Таня зовсім «відбилася від рук».

Які причини могли зумовити таку поведінку дівчини? Що Ви порадите її батькам?

37. Мати звернулася за консультацією до психолога з проханням допомогти у вихованні дочки 12-ти років, яка стала неслухняною, погано навчається, у неї з'явилися набагато старші за віком подруги, з якими вона палить, відвідує дискотеку, повертається додому дуже пізно. З однокласниками не дружить, пояснюючи це тим, що вони нудні. Мати багато працює, батько має іншу сім'ю, спілкується з донькою також нечасто.

Які причини зумовили таку поведінку дівчини? Що Ви порадите її батькам?

38. Мати звернулася за консультацією до психолога з проханням допомогти у вихованні дочки 14-ти років, яка стала дратівливою, часто взагалі відмовляється розмовляти з нею, гірше навчається в школі. Мати багато працює, часто їздить у відрядження, через що дівчинка живе то в сім'ї колишнього чоловіка, то в його батьків, то в батьків матері. Під час бесіди з дівчинкою з'ясувалося, що в кожній сім'ї її детально розпитують про інші сім'ї, часто негативно висловлюючись про них, а про свої справи забороняють розповідати.

Які причини могли зумовити таку поведінку дівчини? Що Ви порадите її батькам?

39. «Мені страшно визнавати, але мій син мене розчарував. Він зовсім на мене не схожий. У школі я любив футбол, займався спортом, а йому подобаються музика і книги. Волосся в нього довге, у лівому вусі – сережка, він виглядає, як дівка. Я хотів би ним пишатися, але я його соромлюсь».

Грунтуючись на висловлюваннях батька про сина, сформулюйте причини його ставлення до юнака та визначте наслідки цього ставлення на становлення особистості хлопця.

40. Учень 7-го класу приніс до вчителя записку, яка пояснює його попередню відсутність на уроках.

«Ти справді хворів?» – запитує вчителька. – Хлопець мовчить.

«А це справді мама писала?» – хлопець знову мовчить.

«Тоді хто ж це писав?» – продовжує запитувати вчитель.

«Ніхто!» – різко відповідає школяр.

Визначте, які особливості особистості підлітка ілюструє дана ситуація та можливі причини поведінки хлопчика.

3.3. Для вступників на спеціальність 125 «Кібербезпека»

1. Ви обрали майбутню професію.

Які програмні засоби, на Ваш погляд, необхідні для працівника правоохоронних органів? Оцініть приблизну вартість цих програмних засобів.

2. Вам потрібно створити робоче місце користувача.

Які основні пристрої Вам потрібні?

3. Персональний комп'ютер – це технічний пристрій, складові якого можуть різнитися за своїми характеристиками. Опис складових ПК в прайс-листах торговельних фірм або в інших документах (протоколах, актах експертизи та ін.) виконується за допомогою стандартних позначень або назв (зазвичай – англійською мовою) та має назву – *специфікація ПК*.

Розшифруйте специфікацію персонального комп'ютера:

IntelPentium G2120/3.1GHz/2048Mb DDR3/500Gb/SVGA-int. 650MHz
1050MHz/VENTO TA863 (400Вт QDion), ATX/sound/LAN

4. Під час роботи Ваш комп'ютер почав дивно працювати.

За якими ознаками можна визначити наявність вірусу?

5. У Вашому комп'ютері міститься важлива інформація.

Які засоби захисту даних від можливої втрати і пошкодження Ви застосуєте?

6. Вам потрібно використати програмний продукт, який Ви одержали від невідомого джерела.

Ваші дії.

7. Вам потрібно встановити як домашню сторінку www.ukr.net.

Опишіть процедуру встановлення.

8. Вам потрібно встановити автоматичне очищення файлів Інтернету при закритті браузера.

Опишіть процедуру встановлення.

9. Тривала робота за комп'ютером негативно впливає на самопочуття людини.

Які захворювання може спровокувати тривала робота за комп'ютером?

10. Найпоширенішим способом захисту інформації на комп'ютері є встановлення на ньому паролів.

Ваші дії при встановленні пароля користувача на вхід (завантаження робочого стола користувача).

11. Вам потрібно отримати інформацію щодо призначення значка, розміщеного на панелі інструментів вікна MS Word.

Який прийом управління «мишею» треба застосувати?

12. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word. Вам потрібно набрати текст документа, що містить символи, які відсутні на клавіатурі.

Опишіть Ваші дії.

13. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+X, що відбудеться з виділеним фрагментом тексту?

14. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+V, що відбудеться?

15. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+C, що відбудеться з виділеним фрагментом тексту?

16. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+Z, що відбудеться?

17. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+A, що відбудеться?

18. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+Home, що відбудеться?

19. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word. Вам потрібно дізнатися, скільки сторінок у відкритому документі.

Де можна отримати цю інформацію?

20. Ви працюєте в текстовому процесорі MS Word.

При натисканні на клавіші Ctrl+End, що відбудеться?

21. Ви виділили групу файлів.

При натисканні на клавіші Shift+Delete, що відбудеться?

22. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	7	2	9
2	4	5	15
3	3	23	6
4			

Яку формулу треба ввести в комірку C4 для визначення суми виділених комірок

23. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	7	2	9
2	4	5	15
3	3	23	6
4			

Яку формулу треба ввести в комірку A4 для визначення мінімального значення виділених комірок?

24. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	7	2	9
2	4	5	15
3	3	23	6
4			

Яку формулу треба ввести в комірку B4 для визначення максимального значення виділених комірок?

25. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	7	2	9
2	4	5	15
3	3	23	6
4			

Яку формулу треба ввести в комірку A4 для визначення середнього значення виділених комірок?

26. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	4	5	
2	5	5	
3	5	4	
4	4	4	

Якщо в комірку C1 ввести формулу $=\text{ЕСЛИ}(A1=5;1;0)$, який буде результат?

27. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	3	5	$=A2+B\$1$
2	6	8	
3	22	1	
4	9	12	

При копіюванні формули з комірки C1 вниз по стовпцю, яку одержите формулу в комірки C4?

28. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C	D
1	3	5		
2	6	8		
3	22	1	$=\$B1*A\$3$	
4	9	12		

При копіюванні формули з комірки C3 праворуч, яку одержите формулу в комірки D3?

29. Ви працюєте в табличному процесорі MS Excel.

	A	B	C
1	3	5	=B1*A3
2	6	8	
3	22	1	
4	9	12	

При копіюванні формули з комірки C1 вниз по стовпцю, яку одержите формулу в комірки C3?

**Управління професійної освіти та науки
Департаменту персоналу, організації
освітньої та наукової діяльності МВС**